

I

(Akty ustawodawcze)

DYREKTYWY

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2013/37/UE

z dnia 26 czerwca 2013 r.

zmieniająca dyrektywę 2003/98/WE w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dokumenty sporządzane przez organy sektora publicznego państw członkowskich stanowią szeroki, zróżnicowany i wartościowy zasób środków, który może wnieść korzystny wkład w gospodarkę opartą na wiedzy.
- (2) Dyrektywa 2003/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego ⁽³⁾ ustanawia minimalny zestaw reguł określających ponowne wykorzystywanie oraz praktyczne środki ułatwiające ponowne wykorzystywanie istniejących dokumentów będących w posiadaniu organów sektora publicznego państw członkowskich.
- (3) Polityka otwartego dostępu do danych propagująca szeroką dostępność i ponowne wykorzystywanie informacji sektora publicznego do celów prywatnych lub komercyjnych, przy minimalnych ograniczeniach prawnych, technicznych lub finansowych bądź bez takich ograniczeń, i wspierająca obieg informacji przeznaczonych nie tylko dla podmiotów gospodarczych, lecz

także dla opinii publicznej, może odegrać ważną rolę w stymulowaniu rozwoju nowych usług opartych na nowatorskich sposobach łączenia i korzystania z takich informacji, pobudzić wzrost gospodarczy i wesprzeć zaangażowanie społeczne. Wymaga to jednak równych szans na poziomie unijnym w kwestii pozwolenia na ponowne wykorzystywanie dokumentów, czego nie można osiągnąć, pozostawiając tę kwestię w gestii zróżnicowanych przepisów i praktyk państw członkowskich lub zainteresowanych organów sektora publicznego.

- (4) Dopuszczenie ponownego wykorzystywania dokumentów będących w posiadaniu organów sektora publicznego stanowi wartość dodaną dla ponownych użytkowników, dla użytkowników końcowych, dla ogółu społeczeństwa, a w wielu przypadkach dla samego organu sektora publicznego, wspierając przejrzystość i odpowiedzialność oraz zapewniając informację zwrotną od ponownych użytkowników i użytkowników końcowych, która pozwala zainteresowanemu organowi sektora publicznego na poprawę jakości gromadzonych informacji.
- (5) Od czasu przyjęcia pierwszych przepisów dotyczących informacji sektora publicznego w 2003 r. ilość danych na świecie, w tym danych publicznych, wzrosła w postępie geometrycznym oraz generowane są i gromadzone nowe rodzaje danych. Jednocześnie jesteśmy świadkami ciągłej ewolucji technologii służących do analizy, wykorzystywania i przetwarzania danych. Ta szybko postępująca ewolucja technologiczna umożliwia tworzenie nowych usług i nowych zastosowań w oparciu o wykorzystywanie, agregację i łączenie danych. Przepisy przyjęte w 2003 r. nie dotrzymują już kroku tym szybkim zmianom, co grozi utratą możliwości gospodarczych i społecznych, jakie oferuje ponowne wykorzystywanie danych publicznych.
- (6) Jednocześnie państwa członkowskie opracowały obecnie politykę ponownego wykorzystywania na podstawie dyrektywy 2003/98/WE, a niektóre z nich przyjęły ambitne podejście w kwestii otwartego dostępu do danych w celu ułatwienia obywatelom i przedsiębiorstwom ponownego wykorzystywania dostępnych danych publicznych w szerszym zakresie niż poziom minimalny

⁽¹⁾ Dz.U. C 191 z 29.6.2012, s. 129.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 13 czerwca 2013 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 20 czerwca 2013 r.

⁽³⁾ Dz.U. L 345 z 31.12.2003, s. 90.

określony w tej dyrektywie. Aby różnice w przepisach poszczególnych państw członkowskich nie stanowiły bariery dla transgranicznego oferowania produktów i usług oraz aby zapewnić możliwość ponownego wykorzystywania porównywalnych zestawów danych publicznych w ramach opartych na nich paneuropejskich zastosowań, wymagana jest minimalna harmonizacja w kwestii określenia, jakie dane publiczne są dostępne do ponownego wykorzystania na rynku wewnętrznym informacji, zgodnie z odnośnym systemem dostępu.

- (7) Dyrektywa 2003/98/WE nie przewiduje obowiązku dotyczącego dostępu do dokumentów ani obowiązku zezwalania na ponowne ich wykorzystanie. Decyzja w sprawie zezwolenia na ponowne wykorzystywanie pozostaje w gestii zainteresowanych państw członkowskich lub organów sektora publicznego. Jednocześnie dyrektywa 2003/98/WE opiera się na krajowych przepisach dotyczących dostępu do dokumentów, w związku z czym dyrektywa ta nie przewiduje wymogu zezwalania na ponowne wykorzystywanie dokumentów w przypadku ograniczonego dostępu (na przykład przepisy krajowe ograniczają dostęp do obywateli lub przedsiębiorstw, którzy udowodnią szczególny interes w uzyskaniu dostępu do dokumentów) lub wyłączonego dostępu (na przykład przepisy krajowe wyłączają dostęp z powodu poufnego charakteru dokumentów między innymi ze względów bezpieczeństwa narodowego, obronności czy bezpieczeństwa publicznego). Niektóre państwa członkowskie wyraźnie połączyły prawo do ponownego wykorzystywania z prawem dostępu, tak że wszystkie ogólnodostępne dokumenty mogą być ponownie wykorzystywane. W innych państwach członkowskich związek między tymi dwoma zestawami przepisów jest mniej wyraźny, co stanowi źródło niepewności prawa.
- (8) W związku z powyższym dyrektywę 2003/98/WE należy zmienić tak, aby nakładała na państwa członkowskie wyraźny obowiązek zapewnienia możliwości ponownego wykorzystywania wszystkich dokumentów, z wyjątkiem dokumentów, do których dostęp jest ograniczony lub wyłączony na mocy prawa krajowego dotyczącego dostępu do dokumentów oraz z zastrzeżeniem pozostałych wyjątków określonych w niniejszej dyrektywie. Zmiany wprowadzone niniejszą dyrektywą nie mają na celu określenia lub zmiany systemów dostępu w państwach członkowskich, które pozostają w ich gestii.
- (9) Uwzględniając prawo Unii oraz zobowiązania międzynarodowe państw członkowskich i Unii, w szczególności wynikające z konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych oraz z porozumienia w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej, dokumenty będące przedmiotem praw własności intelektualnej osób trzecich powinny zostać wyłączone z zakresu dyrektywy 2003/98/WE. W przypadku gdy pierwotnym właścicielem praw własności intelektualnej, których przedmiotem jest dokument będący w posiadaniu bibliotek, w tym bibliotek uniwersyteckich, muzeów i archiwów, była osoba trzecia, a okres ochrony tych praw jeszcze nie wygasł, dokument taki powinien być uznawany dla celów niniejszej dyrektywy za dokument, do którego prawa własności intelektualnej należą do osoby trzeciej.
- (10) Dyrektywa 2003/98/WE powinna mieć zastosowanie do takich dokumentów, których wydawanie jest jednym z zadań publicznych zainteresowanych organów sektora publicznego, zgodnie z przepisami ustawowymi lub innymi wiążącymi przepisami państw członkowskich. W przypadku braku takich przepisów zadania publiczne należy określić zgodnie z powszechną praktyką administracyjną w państwach członkowskich, z zastrzeżeniem przejrzystości zakresu zadań publicznych i poddawania ich przeglądowi. Zadania publiczne mogą być definiowane ogólnie lub indywidualnie dla poszczególnych organów sektora publicznego.
- (11) Niniejsza dyrektywa powinna być wdrażana i stosowana w pełnej zgodności z zasadami dotyczącymi ochrony danych osobowych zgodnie z dyrektywą 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych⁽¹⁾. W szczególności warto odnotować, że zgodnie z tą dyrektywą państwa członkowskie powinny określić warunki, pod którymi przetwarzanie danych osobowych jest zgodne z prawem. Ponadto jedna z zasad tej dyrektywy przewiduje, że nie można dalej przetwarzać danych osobowych celem gromadzenia w sposób sprzeczny z określonymi, jednoznacznymi i uzasadnionymi celami, dla których te dane były gromadzone.
- (12) Dyrektywa 2003/98/WE powinna pozostawać bez uszczerbku dla praw, w tym praw majątkowych i niemajątkowych, jakie mogą przysługiwać pracownikom organów sektora publicznego na mocy przepisów krajowych.
- (13) Ponadto w przypadku udostępnienia dokumentu do ponownego wykorzystywania zainteresowany organ sektora publicznego powinien zachować prawo do wykorzystywania takiego dokumentu.
- (14) Zakres dyrektywy 2003/98/WE należy rozszerzyć na biblioteki, w tym biblioteki uniwersyteckie, muzea i archiwa.
- (15) Jednym z podstawowych celów ustanowienia rynku wewnętrznego jest stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi usług świadczonych w skali całej Unii. Biblioteki, muzea i archiwa posiadają bogaty zbiór cennych zasobów informacji sektora publicznego, w szczególności od kiedy przedsięwzięcia w dziedzinie digitalizacji wielokrotnie ilość dorobku cyfrowego wchodzącego w zakres domeny publicznej. Te zbiory dziedzictwa kulturowego wraz z powiązаныmi z nimi metadanymi stanowią potencjalną podstawę treści cyfrowych w zakresie produktów i usług oraz mają ogromny potencjał w dziedzinie innowacyjnego ponownego wykorzystywania w takich sektorach jak edukacja i turystyka. Większe możliwości ponownego wykorzystywania publicznego dorobku kulturowego powinny pozwolić przedsiębiorstwom unijnym między innymi na wykorzystywanie jego potencjału oraz przyczynienie się do wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy.

⁽¹⁾ Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31.

- (16) Znaczne różnice dotyczące przepisów i praktyk odnoszących się do wykorzystywania publicznych zasobów kulturowych, istniejące w państwach członkowskich, tworzą bariery dla uwolnienia pełnego potencjału ekonomicznego tych zasobów. W związku z tym, że biblioteki, muzea i archiwa wciąż inwestują w digitalizację, wiele z nich udostępnia już treści wchodzące w zakres domeny publicznej do ponownego wykorzystywania, a liczne instytucje czynnie poszukują możliwości ponownego wykorzystywania ich treści. Ponieważ jednak działają one w bardzo różnym środowisku regulacyjnym i kulturowym, praktyki instytucji kulturalnych w zakresie wykorzystywania treści rozwijają się rozbieżnych kierunkach.
- (17) Ponieważ różnice w zakresie przepisów i praktyk krajowych lub brak przejrzystości zakłócają sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego i prawidłowy rozwój społeczeństwa informacyjnego w Unii, należy przeprowadzić minimalną harmonizację krajowych przepisów i praktyk w zakresie ponownego wykorzystywania publicznego dorobku kulturowego w bibliotekach, muzeach i archiwach.
- (18) Rozszerzenie zakresu dyrektywy 2003/98/WE należy ograniczyć do trzech rodzajów instytucji kulturalnych: bibliotek, w tym bibliotek uniwersyteckich, muzeów i archiwów, ponieważ ich zasoby stanowią i będą stanowiły coraz cenniejszy dorobek do ponownego wykorzystywania w wielu produktach, takich jak aplikacje mobilne. Inne rodzaje instytucji kulturalnych, takie jak orkiestry, opery, balety i teatry, wraz z należącymi do nich archiwami, powinny pozostać poza zakresem dyrektywy ze względu na ich specyfikę (branża sztuk widowiskowych). W związku z tym, że większość ich dorobku jest przedmiotem praw własności intelektualnej osób trzecich, a zatem pozostawałaby poza zakresem niniejszej dyrektywy, włączenie tych instytucji w jej zakres odniosłoby niewielki skutek.
- (19) Digitalizacja jest istotnym sposobem zapewnienia większego dostępu do dorobku kulturowego i zwiększenia zakresu jego ponownego wykorzystywania do celów edukacyjnych, zawodowych czy rozrywkowych. Stwarza to również znaczne możliwości gospodarcze, pozwalając na łatwiejsze włączenie dorobku kulturowego do usług i produktów cyfrowych oraz przyczyniając się tym samym do tworzenia miejsc pracy i wzrostu gospodarczego. Kwestie te poruszono między innymi w rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 5 maja 2010 r. w sprawie Europeany – kolejnych kroków⁽¹⁾, w zaleceniu Komisji 2011/711/UE z dnia 27 października 2011 r. w sprawie digitalizacji i udostępniania w Internecie dorobku kulturowego oraz w sprawie ochrony zasobów cyfrowych⁽²⁾ oraz w konkluzjach Rady z dnia 10 maja 2012 r. w sprawie digitalizacji dorobku kulturowego i udostępniania go w Internecie oraz w sprawie ochrony zasobów cyfrowych⁽³⁾. Dokumenty te określają drogę ku rozwiązaniu kwestii prawnych, finansowych i organizacyjnych digitalizacji europejskiego dziedzictwa kulturowego i udostępniania go w internecie.
- (20) Aby ułatwić ponowne wykorzystywanie, organy sektora publicznego powinny udostępniać, jeżeli jest to możliwe i w stosownych przypadkach, dokumenty przy wykorzystaniu formatów otwartych przeznaczonych do odczytu komputerowego i wraz z ich metadanymi, na najwyższym poziomie szczegółowości i ziarnistości, w formacie zapewniającym interoperacyjność, na przykład poprzez przetwarzanie ich w sposób zgodny z zasadami, jakim podlegają wymogi zgodności i możliwości stosowania dotyczące informacji przestrzennej określone w dyrektywie 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiającej infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE)⁽⁴⁾.
- (21) Dokument należy uznać za sporządzony w formacie przeznaczonym do odczytu komputerowego, jeżeli występuje w formacie pliku zorganizowanego w sposób umożliwiający aplikacjom komputerowym łatwe identyfikowanie, rozpoznawanie i pozyskiwanie z niego określonych danych. Dane zakodowane w plikach zorganizowanych w formacie przeznaczonym do odczytu komputerowego to dane przeznaczone do odczytu komputerowego. Formaty przeznaczone do odczytu komputerowego mogą być otwarte lub zastrzeżone; mogą one występować jako standardy formalne lub nie. Dokumentów zakodowanych w formacie pliku ograniczającym przetwarzanie automatyczne z powodu niemożności pozyskania danych lub utrudnień w ich pozyskaniu z tych dokumentów nie należy uznawać za sporządzone w formacie przeznaczonym do odczytu komputerowego. Państwa członkowskie powinny w stosownych przypadkach zachęcać do korzystania z formatów otwartych przeznaczonych do odczytu komputerowego.
- (22) W przypadku gdy organy sektora publicznego pobierają opłaty za ponowne wykorzystywanie dokumentów, opłaty te powinny z zasady ograniczać się do kosztów krańcowych. Należy jednak zwrócić uwagę na to, aby nie zakłócić normalnego funkcjonowania organów sektora publicznego, które muszą osiągać dochody, aby pokrywać znaczą część swoich kosztów związanych z wykonywaniem zadań w interesie publicznym lub kosztów związanych z gromadzeniem, produkowaniem, reprodukowaniem i rozpowszechnianiem niektórych dokumentów udostępnianych do ponownego wykorzystywania. W takich przypadkach organy sektora publicznego powinny mieć możliwość pobierania opłat przekraczających koszty krańcowe. Opłaty te należy określić w oparciu o obiektywne, przejrzyste i sprawdzalne kryteria, a całkowity dochód z wydawania i zezwalania na ponowne wykorzystywanie dokumentów nie powinien przekraczać kosztów gromadzenia, produkowania, reprodukowania i rozpowszechniania wraz z rozsądnym zwrotem z inwestycji. Wymóg osiągnięcia dochodów w celu pokrycia znacznej części kosztów organów sektora publicznego, związanych z wykonywaniem zadań publicznych lub kosztów dotyczących gromadzenia, produkowania, reprodukowania i rozpowszechniania niektórych dokumentów nie musi być wymogiem ustawowym, lecz może wynikać na przykład z praktyk administracyjnych stosowanych w państwach członkowskich. Wymóg taki powinien podlegać regularnemu przeglądowi państw członkowskich.

⁽¹⁾ Dz.U. C 81 E z 15.3.2011, s. 16.

⁽²⁾ Dz.U. L 283 z 29.10.2011, s. 39.

⁽³⁾ Dz.U. C 169 z 15.6.2012, s. 5.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 108 z 25.4.2007, s. 1.

- (23) Biblioteki, muzea i archiwa powinny również mieć możliwość pobierania opłat przekraczających koszty krańcowe po to, aby ich normalne funkcjonowanie nie ulegało zakłóceniom. W przypadku tych organów sektora publicznego całkowity dochód pochodzący z wydawania i zezwalania na ponowne wykorzystywanie dokumentów we właściwym okresie obrachunkowym nie może przekraczać kosztów gromadzenia, produkowania, reprodukcji, rozpowszechniania, ochrony i ustalania praw wraz z rozsądnym zwrotem z inwestycji. W odniesieniu do bibliotek, muzeów i archiwów, ze względu na ich specyfikę, przy obliczaniu rozsądnego zwrotu z inwestycji można rozważyć ceny stosowane przez sektor prywatny za ponowne wykorzystywanie takich samych lub podobnych dokumentów.
- (24) Górne limity opłat określone w niniejszej dyrektywie pozostają bez uszczerbku dla prawa państw członkowskich do nakładania niższych opłat lub do odstąpienia od pobierania opłat.
- (25) Państwa członkowskie powinny określić kryteria pobierania opłat przekraczających koszty krańcowe. W tym celu państwa członkowskie mogą na przykład określić takie kryteria w prawie krajowym lub wyznaczyć właściwy organ (organy), inny niż sam organ sektora publicznego, uprawnione do określenia takich kryteriów. Organ ten jest zorganizowany zgodnie z systemem konstytucyjnym i prawnym państw członkowskich. Mogłby to być istniejący już organ posiadający wykonawcze uprawnienia budżetowe i podlegający odpowiedzialności politycznej.
- (26) W związku z wszelkimi przypadkami ponownego wykorzystywania dokumentu organy sektora publicznego mogą, w stosownych przypadkach, w drodze licencji, określać warunki, takie jak obowiązek podania źródła i wskazania, czy dokument został w jakikolwiek sposób zmieniony przez ponownego użytkownika. Wszelkie licencje na ponowne wykorzystywanie informacji sektora publicznego powinny w każdym przypadku jak najmniej ograniczać ponowne wykorzystywanie, na przykład poprzez ograniczenie do wskazania źródła. Istotną rolę w tym zakresie powinny odgrywać otwarte licencje dostępne w internecie, które przyznają szersze prawa do ponownego wykorzystywania bez ograniczeń technologicznych, finansowych lub geograficznych i wykorzystują otwarte formaty danych. Z tego względu państwa członkowskie powinny propagować wykorzystywanie otwartych licencji, które z czasem powinny stać się normą w całej Unii.
- (27) Komisja wspiera rozwój internetowej tablicy wyników informacji sektora publicznego zawierającej odnośne wskaźniki wydajności w zakresie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego we wszystkich państwach członkowskich. Regularna aktualizacja tej tablicy wyników przyczyni się do wymiany informacji między państwami członkowskimi i dostępności informacji dotyczących strategii politycznych i praktyk w całej Unii.
- (28) Środki odwoławcze powinny obejmować możliwość przeglądu przez bezstronny organ odwoławczy. Organem tym może być istniejący już organ krajowy, taki jak krajowy organ do spraw konkurencji, krajowy organ regulujący dostęp do dokumentów lub krajowy organ sądowy. Organ ten powinien być zorganizowany zgodnie z systemem konstytucyjnym i prawnym państw członkowskich i nie powinien naruszać środków odwoławczych niezależnie przysługujących wnioskującym o ponowne wykorzystywanie. Powinien on jednak być odrębny od mechanizmu państwa członkowskiego, określającego kryteria stosowania opłat przekraczających koszty krańcowe. Środki odwoławcze powinny obejmować możliwość odwołania się nie tylko od decyzji odmownych, lecz również od decyzji, które, pomimo iż zezwalają na ponowne wykorzystywanie, mogłyby powodować negatywne skutki dla wnioskodawcy pod innymi względami, w szczególności poprzez zastosowane zasady dotyczące opłat. Proces przeglądu powinien być sprawny, zgodnie z potrzebami szybko zmieniającego się rynku.
- (29) Ustanawiając zasady ponownego wykorzystywania dokumentów, należy przestrzegać zasad konkurencji, w miarę możliwości unikając umów o wyłączności między organami sektora publicznego i partnerami prywatnymi. Świadczenie usługi w interesie publicznym może jednak czasami wymagać wyłącznego prawa do ponownego wykorzystywania określonych dokumentów sektora publicznego. Może się tak zdarzyć między innymi, w przypadku gdy żaden wydawca komercyjny nie opublikowałby informacji, nie posiadając takiego wyłącznego prawa. Aby uwzględnić taką sytuację, dyrektywa 2003/98/WE dopuszcza, z zastrzeżeniem regularnego przeglądu, umowy o wyłączności w przypadku gdy prawo wyłączne jest niezbędne do świadczenia usługi w interesie publicznym.
- (30) W związku z rozszerzeniem zakresu dyrektywy 2003/98/WE o biblioteki, w tym biblioteki uniwersyteckie, muzea i archiwa, należy uwzględnić obecne różnice istniejące w państwach członkowskich w zakresie digitalizacji zasobów kulturowych, które nie mogłyby zostać skutecznie wyrównane za pomocą obecnych przepisów tej dyrektywy dotyczących umów o wyłączności. Istnieją liczne umowy o współpracy pomiędzy bibliotekami, w tym bibliotekami uniwersyteckimi, muzeami, archiwami a partnerami prywatnymi, które obejmują digitalizację zasobów kulturowych, przyznając prawo wyłączne partnerom prywatnym. Praktyka pokazuje, że tego rodzaju partnerstwa publiczno-prywatne mogą ułatwić wartościowe wykorzystywanie zasobów kulturowych, przyspieszając jednocześnie udostępnianie obywatelom dziedzictwa kulturowego.
- (31) W przypadku gdy prawo wyłączne odnosi się do digitalizacji zasobów kulturowych, konieczny może być pewien okres wyłączności, tak aby dać partnerowi prywatnemu możliwość osiągnięcia zwrotu z inwestycji. Okres ten powinien być jednak ograniczony w czasie i możliwie jak najkrótszy, tak aby przestrzegać zasady, zgodnie z którą dorobek wchodzący w zakres domeny publicznej powinien pozostać w tej domenie po jego digitalizacji. Okres prawa wyłącznego do digitalizacji zasobów kulturowych nie powinien co do zasady przekraczać 10 lat. Każdy okres prawa wyłącznego przekraczający 10 lat powinien podlegać przeglądowi, z uwzględnieniem zmian technologicznych, finansowych i administracyjnych, jakie zaszły od momentu zawarcia umowy.

Ponadto wszelkie partnerstwa publiczno-prywatne zawarte w celu digitalizacji zasobów kulturowych powinny przyznawać partnerskiej instytucji kulturalnej pełne prawa w zakresie wykorzystywania digitalizacji zasobów kulturowych po zakończeniu umowy.

(32) Aby należyście uwzględnić kontrakty oraz inne umowy przyznające prawa wyłączne i zawarte przed wejściem w życie niniejszej dyrektywy, należy ustanowić odpowiednie środki przejściowe w celu ochrony interesów zainteresowanych stron, w przypadku gdy ich prawa wyłączne nie kwalifikują się jako wyjątki dozwolone na mocy niniejszej dyrektywy. Te środki przejściowe powinny przewidywać, że prawa wyłączne stron obowiązują do końca obowiązywania kontraktu lub – w przypadku kontraktów na czas nieokreślony lub kontraktów zawartych na bardzo długi okres – obowiązują przez wystarczająco długi okres, umożliwiając stronom podjęcie odpowiednich działań. Te środki przejściowe nie powinny mieć zastosowania do kontraktów lub innych umów zawartych po wejściu w życie niniejszej dyrektywy, lecz przed zastosowaniem środków krajowych transponujących niniejszą dyrektywę, aby uniknąć sytuacji, w których zawiera się kontrakty lub inne umowy długoterminowe niezgodne z niniejszą dyrektywą, w celu obejścia przyszłych krajowych środków transpozycji, które mają zostać przyjęte. Kontrakty i inne umowy zawarte po wejściu w życie niniejszej dyrektywy, lecz przed datą rozpoczęcia stosowania krajowych środków transpozycji powinny zatem być zgodne z niniejszą dyrektywą, począwszy od daty rozpoczęcia stosowania środków krajowych transponujących niniejszą dyrektywę.

(33) Z uwagi na to, że cele niniejszej dyrektywy, a mianowicie ułatwianie tworzenia dostępnych w całej Unii produktów i usług informacyjnych w oparciu o dokumenty sektora publicznego, zapewnianie skutecznego transgranicznego wykorzystania dokumentów sektora publicznego, z jednej strony przez przedsiębiorstwa prywatne, w szczególności przez małe i średnie przedsiębiorstwa, na potrzeby produktów i usług informacyjnych o wartości dodanej, z drugiej zaś strony przez obywateli w celu ułatwienia swobodnego przepływu informacji i komunikacji, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast, ze względu na paneuropejski zakres proponowanego działania możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określonej w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadami proporcjonalności określonymi w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

(34) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych ani zasad uznanych w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w tym ochrony danych osobowych (art. 8) oraz prawa własności (art. 17). Żaden z przepisów niniejszej dyrektywy nie powinien być interpretowany lub wdrażany w sposób, który nie jest zgodny z Europejską konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

(35) Należy zapewnić, aby państwa członkowskie informowały Komisję o skali ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, warunkach ich udostępniania oraz praktykach w zakresie środków odwoławczych.

(36) Komisja powinna udzielić państwom członkowskim pomocy w spójnym wdrażaniu niniejszej dyrektywy poprzez wydanie wytycznych, szczególnie w sprawie zalecanych standardowych licencji, zbiorów danych i opłat za ponowne wykorzystywanie dokumentów, po konsultacji z zainteresowanymi stronami.

(37) Należy zatem odpowiednio zmienić dyrektywę 2003/98/WE,

PRZYMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

W dyrektywie 2003/98/WE wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust. 2 wprowadza się następujące zmiany:

(i) lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) dokumentów, których wydawanie jest działalnością leżącą poza zakresem zadań publicznych zainteresowanych organów sektora publicznego określonych prawem lub innymi wiążącymi zasadami w państwie członkowskim lub, w przypadku braku takich zasad, określonych zgodnie z powszechną praktyką administracyjną w zainteresowanym państwie członkowskim, o ile zakres zadań publicznych jest przejrzysty i podlega przeglądowi;”;

(ii) lit. c) otrzymuje brzmienie:

„c) dokumentów wyłączonych z dostępu na podstawie systemów dostępu państw członkowskich, również ze względu na:

— ochronę bezpieczeństwa narodowego (tj. bezpieczeństwa państwa), obronność lub bezpieczeństwo publiczne,

— tajemnicę statystyczną,

— tajemnicę handlową (np. tajemnica przedsiębiorstwa, zawodowa lub firmowa);”;

(iii) dodaje się litery w brzmieniu:

- „ca) dokumentów, do których dostęp jest ograniczony na podstawie systemów dostępu w państwach członkowskich, w tym w przypadkach gdy obywatele lub przedsiębiorstwa muszą wykazać szczególny interes, aby uzyskać dostęp do dokumentów;
- cb) części dokumentów zawierających wyłącznie logo, herby i oznaczenia;
- cc) dokumentów wyłączonych z dostępu lub do których dostęp jest ograniczony na podstawie systemów dostępu z powodu ochrony danych osobowych, a także części dokumentów dostępnych na podstawie tych systemów, które to części zawierają dane osobowe, których ponowne wykorzystywanie zostało określone w przepisach jako niezgodne z prawem dotyczącym ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych;”;

(iv) lit. e) otrzymuje brzmienie:

- „e) dokumentów będących w posiadaniu instytucji edukacyjnych i badawczych, w tym organizacje ustanowione w celu przekazywania wyników badań, szkoły i uniwersytety, z wyłączeniem bibliotek uniwersyteckich oraz”;

(v) lit. f) otrzymuje brzmienie:

- „f) dokumentów będących w posiadaniu instytucji kulturalnych innych niż biblioteki, muzea i archiwa.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

- „3. Niniejsza dyrektywa opiera się na systemach dostępu obowiązujących w państwach członkowskich i pozostaje bez uszczerbku dla tych systemów.”;

c) w ust. 4 wyraz „Wspólnoty” zastępuje się wyrazem „Unii”;

2) w art. 2 dodaje się punkty w brzmieniu:

- „6) »format przeznaczony do odczytu komputerowego« oznacza format pliku zorganizowany tak, aby aplikacje komputerowe mogły łatwo zidentyfikować, rozpoznać i uzyskać określone dane, w tym poszczególne stwierdzenia faktów, i ich wewnętrzną strukturę;
- 7) »format otwarty« oznacza format pliku, który nie jest powiązany z platformą oraz jest udostępniany obywatelom bez żadnych ograniczeń, które utrudniałyby ponowne wykorzystywanie dokumentów;
- 8) »otwarty standard formalny« oznacza standard określony w formie pisemnej, wyszczególniający specyfikacje wymogów dotyczących sposobu zapewnienia interoperacyjności oprogramowania;

9) »uniwersytet« oznacza jakikolwiek organ sektora publicznego, który oferuje kształcenie na poziomie wyższym zakończone uzyskaniem stopnia naukowego.”;

3) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 3

Zasada ogólna

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, państwa członkowskie zapewniają możliwość ponownego wykorzystywania dokumentów, do których niniejsza dyrektywa ma zastosowanie zgodnie z art. 1, do celów komercyjnych lub niekomercyjnych zgodnie z warunkami określonymi w rozdziałach III i IV.

2. W przypadku dokumentów, do których prawa własności intelektualnej posiadają biblioteki, w tym biblioteki uniwersyteckie, muzea i archiwa, państwa członkowskie zapewniają – w sytuacji gdy dozwolone jest ponowne wykorzystywanie takich dokumentów – możliwość ponownego wykorzystywania tych dokumentów do celów komercyjnych lub niekomercyjnych zgodnie z warunkami określonymi w rozdziałach III i IV.”;

4) w art. 4 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. W przypadku decyzji odmownej organy sektora publicznego informują wnioskodawcę o przyczynach odmowy na podstawie odpowiednich przepisów systemu dostępu danego państwa członkowskiego lub krajowych przepisów przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą, w szczególności art. 1 ust. 2 lit. a)–cc) lub art. 3. Jeśli decyzja odmowna jest oparta na art. 1 ust. 2 lit. b), organ sektora publicznego zamieszcza odniesienie do osoby fizycznej lub prawnej, która jest posiadaczem praw (jeśli jest znana), albo do licencjodawcy, od którego organ sektora publicznego uzyskał dany materiał. Do zamieszczenia takiego odniesienia nie są zobowiązane biblioteki, w tym biblioteki uniwersyteckie, muzea i archiwa.

4. Każda decyzja dotycząca ponownego wykorzystywania zawiera odniesienie do środków odwoławczych na wypadek gdyby wnioskodawca chciał odwołać się od decyzji. Środki odwoławcze obejmują możliwość przeglądu przez bezstronny organ odwoławczy posiadający odpowiednią wiedzę specjalistyczną, taki jak krajowy organ ochrony konkurencji, krajowy organ regulujący dostęp do dokumentów lub krajowy organ sądowy, którego decyzje są wiążące dla danego organu sektora publicznego.”;

5) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 5

Dostępne formaty

1. Organy sektora publicznego udostępniają swoje dokumenty w jakimkolwiek istniejącym formacie lub języku, a jeżeli jest to możliwe i w stosownych przypadkach – w formacie otwartym przeznaczonym do odczytu komputerowego wraz z metadanymi. W miarę możliwości zarówno format, jak i metadane powinny być zgodne z otwartymi standardami formalnymi.

2. Ust. 1 nie zobowiązuje organów sektora publicznego do tworzenia lub dostosowywania dokumentów ani do dostarczania wyciągów z dokumentów, aby zapewnić zgodność z przepisami tego ustępu, w przypadku gdy wymagałoby to nieproporcjonalnie dużego wysiłku, wykraczającego poza prostą czynność.

3. Na podstawie niniejszej dyrektywy od organów sektora publicznego nie można wymagać kontynuowania tworzenia i przechowywania określonego typu dokumentów w celu ponownego ich wykorzystywania przez organizację sektora prywatnego lub publicznego.”;

6) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 6

Zasady regulujące pobieranie opłat

1. Jeżeli z tytułu ponownego wykorzystywania dokumentów pobierane są opłaty, ich wysokość ograniczona jest do kosztów krańcowych poniesionych w związku z ich reprodukowaniem, udostępnianiem i rozpowszechnianiem.

2. Ust. 1 nie ma zastosowania do:

- a) organów sektora publicznego, które muszą uzyskiwać dochody w celu pokrycia znacznej części kosztów związanych z wykonywaniem swoich zadań publicznych;
- b) w drodze wyjątku, dokumentów, których gromadzenie, produkowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie wymaga od zainteresowanych organów sektora publicznego ponoszenia kosztów i uzyskiwania dochodów wystarczających na pokrycie znacznej części tych kosztów. Wymogi te są określone prawem lub innymi wiążącymi zasadami w państwie członkowskim. W przypadku braku takich zasad wymogi określa się zgodnie z powszechną praktyką administracyjną w państwie członkowskim;
- c) bibliotek, w tym bibliotek uniwersyteckich, muzeów i archiwów.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 lit. a) i b), zainteresowane organy sektora publicznego obliczają łączne opłaty na podstawie obiektywnych, przejrzystych i sprawdzalnych kryteriów, które zostaną określone przez państwa członkowskie. Całkowity dochód tych organów z wydawania dokumentów i zezwalania na ich ponowne wykorzystywanie we właściwym okresie obrachunkowym nie może przekraczać kosztów gromadzenia, produkowania, reprodukowania i rozpowszechniania wraz z rozsądnym zwrotem z inwestycji. Opłaty są obliczane zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi wobec danego organu sektora publicznego.

4. Jeżeli opłaty pobierane są przez organy sektora publicznego, o których mowa w ust. 2 lit. c), całkowity dochód z wydawania i zezwalania na ponowne wykorzystywanie dokumentów we właściwym okresie obrachunkowym nie może przekraczać kosztów gromadzenia, produkowania, reprodukowania, rozpowszechniania,

ochrony i ustalania praw wraz z rozsądnym zwrotem z inwestycji. Opłaty są obliczane zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi wobec danego organu sektora publicznego.”;

7) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 7

Przejrzystość

1. W przypadku opłat standardowych za ponowne wykorzystywanie dokumentów będących w posiadaniu organów sektora publicznego wszelkie mające zastosowanie warunki i faktyczne kwoty opłat, w tym podstawa obliczania tych opłat, są ustanawiane z wyprzedzeniem i publikowane – jeżeli jest to możliwe i w stosownych przypadkach – przy wykorzystaniu środków elektronicznych.

2. W przypadku opłat za ponowne wykorzystywanie innych niż te, o których mowa w ust. 1, dany organ sektora publicznego wskazuje z góry, jakie czynniki są brane pod uwagę przy obliczaniu tych opłat. Dany organ sektora publicznego wskazuje, na żądanie, sposób obliczenia tych opłat w odniesieniu do konkretnego wniosku o ponowne wykorzystywanie.

3. Wymogi, o których mowa w art. 6 ust. 2 lit. b), są ustanawiane z wyprzedzeniem. Są one publikowane – jeżeli jest to możliwe i w stosownych przypadkach – przy wykorzystaniu środków elektronicznych.

4. Organy sektora publicznego zapewniają, aby wnioskujący o ponowne wykorzystywanie dokumentów byli informowani o dostępnych środkach odwoławczych od decyzji lub praktyk, które ich dotyczą.”;

8) w art. 8 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organ sektora publicznego może zezwolić na ponowne wykorzystywanie bez żadnych warunków lub może określić warunki, w uzasadnionych przypadkach w ramach licencji. Warunki te nie ograniczają niepotrzebnie możliwości ponownego wykorzystywania i nie są stosowane do ograniczania konkurencji.”;

9) art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 9

Rozwiązania praktyczne

Państwa członkowskie wprowadzają rozwiązania praktyczne ułatwiające wyszukiwanie dokumentów dostępnych do ponownego wykorzystywania, takie jak wykazy aktywów głównych dokumentów wraz z odpowiednimi metadanymi, dostępne – jeżeli jest to możliwe i w stosownych przypadkach – w internecie i w formatach przeznaczonych do odczytu komputerowego, oraz portale połączone z wykazami aktywów. W miarę możliwości państwa członkowskie ułatwiają wielojęzyczne wyszukiwanie dokumentów.”;

10) w art. 11 wprowadza się następujące zmiany:

a) do ust. 2 dodaje się akapit w brzmieniu:

„Niniejszy ustęp nie ma zastosowania do digitalizacji zasobów kulturowych.”;

b) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„2a. Niezależnie od ust. 1, jeśli prawo wyłączne dotyczy digitalizacji zasobów kulturowych, okres obowiązywania takiego prawa wyłącznego nie przekracza co do zasady 10 lat. W przypadku gdy okres ten przekracza 10 lat, podlega on przeglądowi w 11. roku oraz następnie, w odpowiednich przypadkach, co siedem lat.

Umowy zapewniające prawa wyłączne, o których mowa w akapicie pierwszym, są przejrzyste i podawane do publicznej wiadomości.

W przypadku gdy istnieje prawo wyłączne, o którym mowa w akapicie pierwszym, w ramach tej umowy zainteresowany organ sektora publicznego otrzymuje bezpłatnie egzemplarz poddanych digitalizacji zasobów kulturowych. Egzemplarz ten jest udostępniany do ponownego wykorzystywania z końcem okresu obowiązywania prawa wyłącznego.”;

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Umowy o wyłączność istniejące w dniu 1 lipca 2005 r., niekwalifikujące się jako wyjątki na mocy ust. 2, wygasają wraz z końcem obowiązywania kontraktu, a w każdym przypadku najpóźniej w dniu 31 grudnia 2008 r.”;

d) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„4. Bez uszczerbku dla ust. 3, umowy o wyłączności istniejące w dniu 17 lipca 2013 r., niekwalifikujące się jako wyjątki na mocy ust. 2 i 2a, wygasają wraz z końcem obowiązywania kontraktu, a w każdym przypadku najpóźniej w dniu 18 lipca 2043 r.”;

11) art. 13 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 13

Przegląd

1. Komisja przeprowadza przegląd stosowania niniejszej dyrektywy przed dniem 18 lipca 2018 r. i przekazuje wyniki tego przeglądu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wraz z wszelkimi propozycjami zmian niniejszej dyrektywy.

2. Co 3 lata państwa członkowskie przedstawiają Komisji sprawozdanie na temat dostępności informacji sektora publicznego do ponownego wykorzystywania, warunków ich udostępniania oraz praktyk w zakresie środków odwoławczych. Na podstawie tego sprawozdania, które zostaje podane do publicznej wiadomości, państwa członkowskie przeprowadzają przegląd stosowania art. 6, w szczególności w zakresie pobierania opłat przekraczających koszty krańcowe.

3. Przegląd, o którym mowa w ust. 1, dotyczy w szczególności zakresu i skutków niniejszej dyrektywy, w tym rozmiarów wzrostu ponownego wykorzystywania dokumentów sektora publicznego, skutków zasad stosowanych do pobierania opłat oraz ponownego wykorzystywania urzędowych tekstów natury prawnej i administracyjnej, interakcji między przepisami w zakresie ochrony danych a możliwościami ponownego wykorzystywania, jak również dalszych możliwości poprawy prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i rozwoju europejskiego sektora treści cyfrowych.”.

Artykuł 2

1. Do dnia 18 lipca 2015 r. państwa członkowskie przyjmują i publikują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Niezwłocznie powiadamiają one o tym Komisję.

Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia 18 lipca 2015 r.

2. Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odesłanie do niniejszej dyrektywy lub odesłanie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odesłania określone są przez państwa członkowskie.

Artykuł 3

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 4

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 26 czerwca 2013 r.

W imieniu Parlamentu

Europejskiego

M. SCHULZ

Przewodniczący

W imieniu Rady

A. SHATTER

Przewodniczący